

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Horvát:	Vidéken postai szétküld:
Éves . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél éves . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Három hónapos . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 | Nyilvtár sora . . . 15

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentelen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Ujévi üdvözetek.

Budapest, január 2.

Ferencz óta vannak szokás-
vi gratulációk, de soha na-
nt fag-ntóssággal nem bírtak, mint je-
ntaktár-
nyökr-
A nag-oha még kormány és párt nem
1002 3 t nagyobb feladatok megoldá-
most a Wekerle-kormány
adeldvüpart.

ügyi reorganizáció huszonöt év
napirenden, s a Wekerle-kabi-
vállalkozott, hogy a mi nem
egyedszázad, létesíteni fogja pár

ásfelekezeti kérdések legnagyobb
csak az eszmék napirendjén
alkotmányunk helyreállításának
riuma alatt. Egyedül a polgári
volt az, a melynek zászlaját
rencz kibontotta. De mihelyt a
gyar lángesze kialudt, a polgári
kérdése szinte még az eszmék
jéről is letűnt.

Wekerle-kabinet nemcsak a pol-
riasság kérdését akarja megoldani,
na polgári anyakönyv, a vallások
Rekesyuságának, s a zsidó vallás re-
rgundi Cc-
rgundi Cc-
rgundi Cc-
rgundi Cc-
t úgy önmagának, mint polgá-
minek megvalósításába még Deák
és a Deák-párt sem mert bele-

IV. zkebb, de egyszersmind hazafia-
IV. zélok még nem lebegtek kormány,
IV. árt előtt, mint ez idő szerint.

nem a könnyelmű elbizakodott-
nem nagy-képű gög tüzette ki a
hynyal és a szabadelvüparttal e
sát, hanem a hazafiai kötelesség.

m valamely provokáció szellem, mely
ndolatlanul harczokat akar felidézni
eni becsvágy miatt zavarokba akar-
kni az országot, hanem a kénysze-

magyar politikai felfogás mindig
dó volt a tranzakciókra, a kon-
ok kerülésére s az ellentétek élének
sére.

magyar geniusz e hagyományos fel-
a jellemezte államférfiainkat s politi-
ártjainkat.

Wekerle-kabinet és a szabade-
ü-nem szakít a magyar politika törté-
módszerével, nem akar erőszakos,
etlen és harczias lenni.

e voltak történelmünkben pillanatok,
n a bátor fellépés, s a politikai hely-
sszes következményeinek levonása
szükséges, s ily pillanat, ily korszak
enlegi.

árki és bármely párt állna ma. Ma-
ország élén, nem tehetne másképp,
a Wekerle-kabinet és a szabadelvü-
Ha Deák még élne s az ő hívös fel-

fogása és bölcsesége képezné a magyar
politika lelkét, ő is azt követelné, hogy va-
lamennyi kérdést fel kell vetni és minél
gyorsabban meg kell oldani.

Az ily helyzetet a történelem logi-
kája teremti s ugyanaz oldja meg. Az
egyének ilyenkor, bármily jelentékenyek,
szinte mind csak a háttérbe szorulnak. A
politikai szükségesség a mozgató erő.

Nem elbizakodottság és gög vezeteti te-
hát, ismételjük, a Wekerle-kabinetet és a
szabadelvüpartot, hanem a helyzet kény-
szere és logikai bámulata.

Nem elbizakodottság és gög e szerint
az sem, midőn úgy egyik, mint másik
erőt, hivatást érez magában a nagy fel-
adatok megoldására. Az erő a tényekben,
a helyzetben van. Az egyéni erő és hi-
vatottság érzete ily pillanatokban mint-
egy erő-átvitel által jut a vezetők lel-
kébe.

Az ujévi üdvözetek szónokainak és
Wekerle Sándor kormányelnök szavaiban
megcsillamló önértzet és bátorság az esz-
mék erejének hatása gyanánt tekintendő.

Ha ez erő nem lüktetne a kormán-
ban és a szabadelvüpartban, az egyéni
erők, bármily nagyok, elégtelenek volná-
nak a nagy célok megvalósítására.

Azok kitüzése nyaktörő vakmerőség, a
megvalósításukra való törekvés veszedel-
mes hőbort volna.

De viszont, aki ily nagy célokat akar
kiküzdeni, éreznie kell — akár egyén,
akár párt — önmagában az eszmék ere-
jét. Különböztetve avatatlan kézzel elejti a
célokat s csak harczokat idéz elő, a si-
ker reménye nélkül.

A kormányelnök és a szabadelvüpart
tegnapi nyilatkozatai azonban méltóan
juttatták kifejezésre a nagycélok megol-
dásához szükséges önbizalmat s a fárad-
hatatlan küzdelemhez szükséges tetterőt.

A vádakkal szemben Wekerle kor-
mányelnök a leghatározottabban kijelen-
tette, hogy a kormány és a szabadelvü-
part programját érintetlenül, teljességé-
ben akarja fenntartani, s azt minden le-
alkuvás nélkül akarja megvalósítani.

Kitéréseknek, elnapolgatásoknak, a lé-
nyegre vonatkozó tranzakcióknak nincs
helyük.

Az ország tehát tisztán láthatja, mit
akar a Wekerle-kormány és a szabadelvü-
part. Láthatja a közvélemény, láthatják a
pártok. Aki tehát a nagy célok megva-
lósításában részt akar venni, — bár-
mely párthoz tartozik — tudhatja mihez
adja közreműködését, vagy mitől tagadja
meg azt.

Világos beszéd, minden kételműséget
kizáró program világos helyzeteket te-
remt. Világos helyzetet nemcsak ránk,
hanem politikai ellenfeleinkre nézve is.

Kétértelmű álláspontok ily helyzettel
szemben nem tarthatók, bizonyára nem
is maradnak fenn.

Es nem csak a célok kitüzése vilá-
gos, tiszta, hanem azok megvalósításának
módszere is.

Ez a módszer nem a provokáció,
nem a harczok felkényszerítésének mód-
szere, hanem a hagyományos magyar po-
litikai taktika: az ellentétek elsimitása,
de az elvek feladása nélkül.

Koncziliáns módszer, intransigens elv:
ez a Wekerle-kabinet és a szabadelvü-
part politikai rendszere.

Ez a rendszer csak két irányban me-
rev és hajlíthatlan. A lelkiismeretlen fele-
kezeti és a nemzetiségi izgatással szem-
ben. Mert mind a kettő a haza legfőbb
érdekeit támadja meg. Mind a kettő a
fanatizmust viszi a harcz terére; egyik
vallási, másik a nemzetiségi fanatizmust.

Mindkettő feldulja a társadalmi bé-
kénket; egyik a félremagyarozott vallás,
a másik a jogtalan faji érdek nevében.
Es mindkettő egyenlően veszedelmes;
különböző utakon, de mindkettő a nem-
zeti és állami érdekek kockáztatására
vezet.

A kormány és a szabadelvüpart nem
visel háborút sem a lelkiismeret, sem a
nemzetiségi öntudat ellen. De állást fog-
lal a tekintetben, hogy a lelketlenek és
gonoszok a lelkiismeretet és a nemzeti-
iségi öntudatot a magyar állammal né vi-
hessék szembe.

Wekerle Sándor kormányelnöknek a
felekezeti izgatásra vonatkozólag mon-
dott szavai bizonyára általános helyeslésre
találnak az országban. Kell, hogy minden
part magáévá tegye azokat.

Mert lehet köztünk politikai vélemé-
nykülönbség, sőt ellentét. De valamennyien
egyetértünk, midőn a haza belbékéjének
s a magyar állameszme épségének megvé-
delmezéséről van szó.

Beksics Gusztáv.

Belföld.

A millennium megünneplése.

A kormány kebelében beható tanácskozá-
sok folynak a magyar nemzet ezredéves fenn-
állásának méltó és fényes megünneplése tár-
gyában. Mihelyt e tanácskozások be vannak
fejezve, a kormány e tárgyban javaslatokat
fog a törvényhozás elé terjeszteni.

A horvát ellenzék.

Az egyesült horvát ellenzék programja, me-
lyet az „Obzor” és a „Hrvatska” közlésnek, a
következő pontokból áll: 1. A horvát államjog
megvalósítása a monarchia keretén belül. 2. Az
összes horvát országok egyesítése és függetlensége.
3. Parlamentáris és szabadelvü intézmények be-
hozatala. 4. A horvát nyelv kizárólagos uralma a
közigazgatás összes ágaiban. 5. Mindkét párt a
fenti programra nézve egységes és szolidaris el-
járásra kötelezi magát más politikai pártokkal
szemben és 6. E megállapodások keresztülvitelé-
vel mindkét frakció bizalmi férfיאiból kinevezendő
végrehajtó bizottságot biznak meg. Starcse-

PITTATOTT 1783-ban.

vi cs maga, hir szerint, nem helyesli a fuziót s nem vett részt az ülésen, melyen az létre jött.

A nagylaki választás.

A nagylaki választás eredménye, illetve az a körülmény, hogy Hieronymi belügyminiszter kisebbségben maradt, az ellenzéki lapokat valóságos extázisba hozta. Nem tudnak betelni annak a monumentális ténynek a hangzatosával, hogy ime — egy miniszter a választásoknál megbukott. Pedig mindjárt a csodaesemény konstataciója után ok maguk sorolják fel azoknak a minisztereknek a neveit, kiket hasonló sors ért a választási küzdelemben s így önmagukkal ellentétben konstatació, hogy egy miniszter bukása a választásoknál nem oly csodaritkaság Magyarországon. De még nagyobbak a logikai botlások, mikor a nagylaki választás eredményében a választások tisztaságának első hajnalderegését üdvözlik. Hisz ha egy miniszter kisebbségben maradása döntő bizonyíték a választások tisztasága mellett, akkor Magyarországon már régóta tiszták a választások, mert hiszen — mint az ő miniszterbukási listájuk bizonyítja — már ezelőtt is maradtak miniszterek kisebbségben a választásoknál. Vagy ugyanazokból az okokból nem mindig ugyanazokat az eredményeket szokták következtetni ellenzéki lapjaink?

Az ujévi üdvözlések.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 2.

A szabadelvűpárt elnökénél.

A szabadelvűpártnak Budapesten időző tagjai vasárnap d. e. 10 órára nagy számmal jöttek össze a párt-klubban. Midőn Podmaniczky Frigyes báró pártelnök megjelent, zajos éljenzéssel fogadták s a párt megbízásból Pulszky Agoston üdvözlő beszédet intézett hozzá.

Podmaniczky Frigyes báró olyannak érzi magát, mint a vén színész, a ki már csak rendezőnek, ügyelőnek való, de örül, hogy neki is jut része fiatal pályatársai sikereiben. Meg van győződve, hogy azokat a nagy eszméket, melyek egy félszázad óta előttünk lebegnek, egyszerre, fokozatok nélkül életbe léptetni nem lehet, nem lehet pedig azért, mert alkotmányos országban mindenki egyéni, politikai és hitelti meggyőződését tiszteletben kell tartani. Ez meglátsítja az eszmék győzelmét. Az előttünk álló nagy feladatokra nézve azonban céltérhetünk, ha összetartunk. Viszonozza a jó kívánságokat. (Éljenzés.)

A pártelnök üdvözlése után a képviselők kocsiba ültek s felhajtattak Budavárba, a miniszterelnöki palotába. A nagy fogadó teremben, a hová mintegy 180-an gyűltek össze, 11 óra után lépett be Wekerle Sándor miniszterelnök, kísérve Fejérváry báró, Csáky gróf, Szilágyi Dezső, Bethlen gróf, Josipovich Imre, Lukács Béla és Hieronymi Károly miniszterektől.

A minisztereket zugó éljenzés fogadta s aztán előállott és beszédet mondott Jókai Mór.

A szabadelvűpárt megnyilatkozását látja abban, hogy az tolmácsálót bízta meg, a ki együtt élt azokkal a férfakkal, a akik szabadelvűség hajnalhasadtól kezdve ideáljuk megvalósításán törekednek. Ez az ideál: egy magyar nemzeti államnak korszerű és szabadelvű alapon való újjáalkotása és felvirágoztatása és biztosítása. Mind a három irányban félszázad óta folyik a munka, sokan kidőltek már belőle, de helyökbe új szellemek léptek s ezek közt a mai miniszterelnök az első, az erős, a kinek győzelme már az is, hogy a régiék melléje sorakoznak.

A magyar nemzeti állam eszménye nem zárja ki a szoros kapcsolatot Ausztriával, sőt országunk biztossága egyenest utal rá s el kell ismernünk, hogy a viszonylagosságban Ausztria is helyt áll s teljesíti irántunk való kötelelességeit. A külpolitikában a monarchia közös hatalmi érdekein túl Magyarország életérdekei is képviselve vannak s minden magyar politikus helyesli a hármas békeszövetséget.

Ellene mond annak az ellenzéki állítás-

nak, hogy Magyarország belső viszonyai ma rosszul állanak s hogy a szabadelvűpárt uralma idején az Ausztriához való kötelék szorosabbra húzódott.

Három argumentuma azonban mégis van az ellenzéknek. Az egyik, hogy meg van zavarva a felekezeti békeesség; a másik, hogy nyugtalankodnak a nemzetiségek; a harmadik a legmagasabb körökben az elhidegülés látszata. A mi a két elsőt illeti, vallás tekintetében ő mindig buzgó volt, de sohasem fanatikus, nemzetiség tekintetében mindig hazafias, de sohasem sovinszista. Senki a szabadelvű pártot, akárkinek is a lelkiismeretét megháborgatni nem akarja, sőt inkább a vallási egyenjogúságot ki akarja terjeszteni azokra is, a kik azt eddig csak türelemmel várták s törvényhozásbeli céljai csak azon igyekeznek, hogy a felekezetek hitbuzgó vetélkedése államromboló surlódássá ne fajulhasson. (Élénk helyeslés.) Az sem igaz, mintha a tervben lévő reformokra rosszabb volna az idő, mint a midőn a képviselők által megszavazott kiegészítő polgári házasságot a főrendiház elvetette.

Másik vádja az ellenzéknek az udvar elhidegülése, s hogy a kormány nem informálja a koronát helyesen. Mi hangulat van az udvarban, nem tudja. Tudja azonban, hogy királyunknak van két örök-igaz tanácsadója, a maga esze és a maga szive. (Zajos tetszés.) Ezek minden nap megmondják neki, hogy a magyar nemzetnél erősebb fundamentuma, a magyar koronánál varázsosabb palládiuma nincs uraikodónak ezen a kerek világon. (Zajos tetszés.) A magyar nemzetnél nem ellenmondás: kegyelet a mult iránt, s hűség a jelen nagy alakja, koronás fejedelmünk iránt. Nem szükség, hogy azt a miniszterek mondják el neki, megmondja ezt a szive és a bölcsesége. (Zajos tetszés.)

A kormány programja magában foglalja belügyeink egész reorganizációját, s ebben számíthat az egész parlament támogatására, melyről büszkén mondhatjuk, hogy „a becsületes emberek parlamentje.” Sietnünk kell azonban a feladatok megoldásával, mert mind a nemzetiségi, mind a közjogi kérdéseken messze túl magasodva közeledik felénk a nagy nemzetközi és szociális kérdés. E nagy feladatok megoldására a mai kormányelnök hivatott, a ki hiven fog támogatni a szabadelvűpárt, mely nem jutalmat kér, hanem munkát. (Éljenzés.) Kívánja, hogy az Isten tartsa meg a minisztereket és drága hazánkat. (Lekes éljenzés.)

Jókai beszéde után az éljenzés és lelkesedés több percig tartott. A mint egy kissé elcsitult, Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt s a következő beszédet mondta:

Tisztelt barátaim! Fogadjátok saját és miniszterteráim nevében mélyen érzett köszönetünket szives jó kívánságaitokért s azon bizalomért és támogatásért, a melylyel politikai működésünket kísérni szivesek vagytok. Helyesen emlékeztél meg, t. barátom, arról a folytonosságról, a melynek a multat a jövővel össze kell kötnie, szép szavakban azokról a nagy eredményekről, a melyek hazánk történelmének még le nem zárt legújabb korszakát jellemzik. A békés munkának számtalan oly gyümölcse érlelődött meg, a jövő fejlődésnek számtalan olyan csirája lett elhintve ebben a korszakban, a mely eredményeiben többet ér a harcotéren kivívott babéroknál (Ugy van! Élénk tetszés.) s a melyekkel szemben valaki elmondhatja azt, hogy többet és más kívánt, de a mely eredményeket kisebbiteni vagy megtagadni nem lehet, mert nem egyeseknek az érdemét, hanem az egész nemzet munkálkodásának eredményét kisebbitenék ez által. (Ugy van! Élénk helyeslés.) De a midőn az idő végtelen folyásának ezen pontján, melyet új esztendőnek nevezünk, veled együtt, t. barátom, visszatekintünk a multba, nem tesszük ezt azért, hogy a multnak eredményeivel tetszelegjünk, sőt ellenkezőleg, semmi sem veszélyeztethetné inkább a jövő működésnek a sikerét, mint a mult eredményeinek tulbecsülése, mint a megpihenés ezeken a sikereken. (Élénk helyeslés.) Mi, kik ma is a jövő küszöbét lépjük át, hogy nagy munkára keljünk a közjónak javára, ebből a multból ha meg akarjuk óvni azt a folytonosságot, a melyet említettél, csak kettőt merithetünk: először azt a tudatot, hogy még fontosabb,

még nagyobb feladatoknak megoldása vár reánk és másodsor azt az öntudatot, hogy az önzetlen, a határozott, az önfeláldozó munkát sikernek kell koronázni. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Feleslegesnek, sőt egyenesen meg nem engedettnek tartanám azt, hogy a jelen alkalmat bővebb tagolásába bocsájtkezzam azoknak az irányelveknek, a melyek a kormány működésében vezetnek. Alig hat hete van annak, hogy tüzetesen megjelöltük ezeket az irányelveket, tüzetesen meghatároztuk eljárásunknak mikéntjét. Azóta is több felszólalásnak során részleteiben is elemeztük törekvéseinket, programunkat. Ennek a programnak határozottsága, elvi tisztasága már magában megóv bennünket ama vádak ellen, a melyekről megemlékeztél, és a melyek tudomásom szerint is különböző helyeken koronként felhangzanak ellenünk. En tehát e vádak ellen védekezni szükségesnek nem tartom. (Élénk helyeslés.)

Két dologról azonban mégis meg kell emlékeznem: az egyik a vallási békeesség megzavarása, a másik a nemzetiségi kérdésnek elfajulása. Szükségnek tartom megemlékezni az elsőről a néptudatlanságára alapított mindinkább janéltódó agitációkkal szemben, (Ugy van! Élénk helyeslés.) ezekkel a nép legszentebb érületével, a vallásossággal, visszas lelkiismeretlenségekkel szemben, (Zajos helyeslés), met nem kívánok egy alkalmat sem elmulasztani, hogy újra és ismét konstataljam, hogy mi a hitelveket nemcsak hogy sérteni, de érintni sem kívánjuk. (Zajos helyeslés.) Mi az u. t. egyházi politikai kérdéseket az állam szempontjából, ennek szükségletére való tekintetkivánjuk megoldani, (Élénk helyeslés.) kívánunk a vallásos érületet s mint általában minden a közéletre ótókonyan kiható erkölcsi momentumot, ugya vallási érületet is ápolni, emelni kívánjuk. (Élénk helyeslés.) Ezért hoztuk ajánlba a megoldásnak oly módozatát, a melyet az állami igényeinek kielégítése mellett egprman minden vallásfelekezet részére kívánjuk alkalmasak biztosítani a békés együttélés a vallásos érülésnek maradandó megóvását. (Élénk helyeslés.)

A mi a nemzetiségi kérdésről illeti, megemlékezem arról t. barátaimért, mert programunkban feleslegesnek tartuk erre bővebben és részletesen kiterjedni, mert hisz ezek a kérdések nem egy kormánynak, nem egy pártnak, hanem mind magyar politikusnak a kérdései. (Igaz, Ugyan.)

Nem tagadom én, t. barátaim, hogy téren oly egyes szimptomákkal találkozunk melyeket nem lehet közömbösen venni, azt hiszem, hogy éppen oly hiba lenne ezek a szimptomákuak fontosságát tulbecsülni, mint azokat egyszerűen ignorálni. (Igaz! Ugyan!) Csakhogy, t. barátaim, ha helyesen alakunk a kérdéssel foglalkozni, jöjjünk tisztábalzal, hogy ezek nem annak a következtéséi, ly a kormány közönyös vagy gyenge kézzel vezet ezeket a kérdéseket, hanem talán inkább indokolatlanul és igazolatlanul kiblobbanó visszahatásai a magyar állam szeme megerősödésének. (Élénk helyeslés.) Helyesen állította, t. barátom, hogy nincsen a világonállam, melyben az állam minden polgra, nyelvre való különbség nélkül, szabadon anyira művelhetné kulturáját, mint náluk, (Igaz! Ugyan!) de mi ezeket a biztosítékat kisebbiteni nem kívánjuk.

Mi különösen Horvát-Szlavonországokkal való jó viszonyunkat az 188. XXX. t.-cz.-ben előirt kereten belül ápolniés változatlanul fenntartani kívánjuk. (Élénk helyeslés.) De ez nem tart bennünket vissza egy nagy feladattól: attól a nagy, minden körülmények között megóvándó feladattól, hogy egész erélylyel s határozottsággal munkálkodjunk politikai nemzet, az állam, közéletünk magyaroslegének megóvása, (Zajos helyeslés.) megszilárdításán. (Hosszantartó helyeslés.) Ezek elérése végett nem fogunk egy alkalmat sem elmulasztani, hogy ha kénytelen, meg nem engedett törekvésekkel találkozunk, a törvény teljes szigorát érvényesítsük (Élénk helyeslés) és ha elfajulásokat fogunk tartani, nem fogunk kélni a rendelkezésre álló törvényes intézkedéseken túl új törvényeket és rendkívüli inté-

kedéseket is alkalmazásba hozni. (Zajos helyeslés.)

De, t. barátaim, ha az imént azt említettem is, hogy nem fogok programunk részleteibe, annak újabb taglalásába bocsátkozni, azokkal a minduntalan fölmerülő hirtelenségekkel, kacsákkal, hogy ne mondjam vádakkal szemben, a melyekben jelen korszakunk különösen bővelkedik, (Ugy van! Derűtlenség.) midőn minden nap azokkal a hírekkel találkozunk, hogy a kormány ezzel vagy amazzal a tényezővel alkudozik, állított programját ezen vagy amazon részben módosítja, változtatja, kiegészíti vagy elejti, ezekkel a minduntalan ismétlődő hírszertelekkel szemben konstán tartos szükségesnek azt, hogy mi az elvelelert megfontolása után a valódi szükséglet mérvéhez képest a lehetőség és valószínűség keretében állítottuk fel programunkat, (Igaz! Ugy van!) és éppen ezért ezen programot sem módosítani, sem csorbítani, sem kisebbíteni nem fogjuk, ha megésszterjedelmében határozottan fenntartjuk, (Hosszantartó zajos tetszés és helyeslés.) annak valószínűsítésére nemcsak törekszünk, hanem legjobb erőnk szerint egész odaadással fogunk munkálkodni. (Élénk helyeslés.) Többet és mást nem igértünk, többre és másra nem vállalkoztunk, de a mit igértünk, a mire vállalkoztunk, azt fenntartani, az valószínűsíteni minden körülmények közt fogjuk, ahhoz egész politikai reputácziókat és állásunkat kötjük. (Élénk tetszés és helyeslés.)

A monarchiának barátságos viszonyai a külhatalmakhoz, melyeket, a mennyiben érdekeinknek megfelelőleg tehetjük, újabb kerékszedelmi szerződéseket kötések által zikárdítani igyekszünk, (Helyeslés.) nem különben a közelebbi jövőre biztosítottnak tekinthető békés viszonyaink reményit nyujtanak arra, hogy sikerrel fogunk munkálkodni nemcsak anyagi megerősödésünkön, nemcsak gazdasági, pénz- és hitelviszonyaink megszilárdításán, az e tekintetben fölvetett kérdések megoldásán, hanem hogy sikerrel fogunk megvalósítani azokat a feladatokat, melyekkel a haladásunkon, a belpolitikai téren felmerülő kérdéseknek s ezek között első sorban legfontosabb kérdésnek, az adminisztráció reformjának megoldásán élénk helyeslés.)

A nagy feladatok megoldásában arra a támogatásra, arra a bizalomra számíthatunk, tiszta barátim, a melynek nagy feladatok megoldásánál már annyiszor tanujelét adtátok. Na elvek, a melyek körül a szabadelvű párt törgült, de merném mondani, hogy nemcsak ezeknek a nagy elveknek a tartalma, az összefüggésük, hanem a megoldás irányán azve isz egyértelműség az a láncz, a mely ezen pártnak tagjait szoros összefűzi. (Élénk tetszés és helyeslés.) Megérlelődtek, megtisztultak ezek az elv abban a körben, mielőtt azokat zászlóira irtuk, hogy a gyakorlati politikai ébe átültessük.

Engedjétek meg azért, hogy e nagy elv e nagy eszmék varázsa alatt a közügy nagyobb mérvű előmozdítása iránti törekvésben azon kevéssel járuljunk hozzá, hogy felülemelkedve az itt szereppel nem bír személyes vonatkozásokon, felülemelkedve a kibb fontosságú kérdéseken, (Élénk tetszés és helyeslés.) szorosán tartásunk öze, szorosán tömörüljetekek a ny czélok elérésére. (Hosszantartó zajos helyeslés és tetszés.) Nem az exluzivitásunk, nem a merev párturalomnak proklamálá kíván az lenni, midőn e pillanatban e kést intézem hozzátok. Ezek a szavak, ezek a törekvések nincsenek a mi zászlónkra írva; ny eszmék, tiszta elvek ékesítik azt s mi csak örülünk, ha minél többben csak azoknak ezen zászló alá, ha min többben szegődnek e nagy elvek szolgálata. (Helyeslés.) Munkát kértél t, barátom. Ny munka ez, melyre közreműködéseket kérek tőlük, legyen ezen eszméknek minél több munkása; de egyre kérek benneteket: hogy ezen eszméknek minden körülmények közt legyetek bizalmas és állandó munkásai. (Élénk tetszés és helyeslés.) E kéréssel ajánlom magamat és kormánytársaimat szives pártfogás-

tokba és barátságokba. (Hosszantartó, megmegújuló lelkes éljenzés.)

A miniszterelnök beszédét zajosan megéljenzették, s Wekerle miniszterelnök, az ajtóban foglalva állást, minden távozóval kezett fogott. Ezután a miniszterek is kocsira ültek s az egész társaság elhajtattott a képviselőház elnökéhez, kit Busbach Péter üdvözölt.

Aradi lelkész a polgári házasságról.

— Csák Czirjék beszéde. —

Csák Czirjék aradi minoritarendű aldozár a szilveszter-esti hálaadó istentisztelet alkalmából mondott szentbeszédében a polgári házasságról is megemlékezett. A nemcsak helyi, de aktualis érdekű részét e beszédnek alábbiakban közöljük, egyszerűen azonban nem mulaszthatjuk el, némi megjegyzéseket fűzni azokhoz.

A polgári házasság intézményének behozatalára irányuló törekvés nem a vallásos hit elleni animoritásnak, sem a szüv-rénés szuralmának, hanem az állami rend azon jogos követelményének folyománya, melynél fogva utóbbi a különböző felekezetek polgárainak egységes családjog alapján egységes nemzetet testé való egybeolvadását akarja elősegíteni. Ebből a szempontból tekintve, ezen intézmény első sorban a magyar nemzet erősbulése és tömörülése céljából életkérdés. Hogy miként szándékozik a kormány a polgári házasság intézményét nálunk megvalósítani, még nem tudjuk, de birjuk ünnepélyes ígérété, hogy azzal az egyes felekezetek hitéletében zavarokat okozni, vagy a házasság szentségének kiszolgáltatását részokról megakadályozni nem szándékozik. Ezt csak akkor lehetne ama reformra rá fogni, ha a házasság-kötések megáldásától és egyházi szentesítésétől az illető felekezetek lelkészeit eltiltaná, a mi képzelhetetlen. Egyáltalán méltányos és a különböző felekezetekhez tartozó polgárság egymás közötti békéjének érdekében kívánatos volna, ha éppen a lelkészség tartózkodnék a törvényhozás tényezői iránti bizalmatlanság felköltéséért legalább addig, míg nekik a konkrét javaslatok — ha mindjárt saját felekezetük állítólagos sérelmei alapján is — okulnem szolgálnak.

Ime a szent beszédnek ide vonatkozó része:

A polgári házasság kérdésében a 19-ik század álláspontjára helyezkedem, mely szakit a vallásos hittel és az ésszt deklarálja souverainnek, pedig az ingadozó; egy biztos: az egyház isteni tekintélye.

Beszédje folyamán áttért a polgári házasság fejtegetésére, s arról a következőleg nyilatkozott:

E századnak jogelmélete a házasságot szerződésnek tekint, vagy adásvevési egyeségnek. Pedig a keresztény házasságról, mint szentségről, nem szabad kicsinylőleg szólnunk.

A házasságot nem azért kötik a felek, hogy érzéki vágyaiknak szolgáljanak, hanem hogy lelküket kölcsönösen nemesítsék, türelmet, lemondást, szeretetet tápláljanak egymás iránt és a haza jövőndő sarjainak boldogságát a nemzet javára a egyház szellemében megkötött házasságból kifolyó szeretet alapján előkészítsék, s annak testi és lelki üdvösségét előmozdítsák.

Igaz, hogy óriási haladást tesz az emberiség műveltségével, találmányaival, de semmi sem képes ebben a tekintetben oly hatalmas tényezőül szerepelni, mint éppen maga a keresztény házasság. A pogányság sötétségét ez oszlatta el, a nőket a rabszolgaságból ez emelte ki, ez tette azzá, ami ma a társadalomban, egyszerűen ez adta meg a női

nemnek valódi méltóságát. Az egyház a polgári házassággal haladást nem; csak visszaesést várhat.

A Panama-botrány.

— Újabb hírek. —

Lesseps és a többi vádlottak védőinek nincs szándékukban január 10-én a felebbviteli bíróság előtt botrányt provokálni, mereven ragaszkodni fognak a tárgyhoz. A parlamenti tagok megvesztegetése e tárgyaláson nem fog szóba kerülni. Villibois-Mareuil, a parlamenti enquete-bizottság elnöke ugy nyilatkozott, hogy az ő véleménye szerint csak kétszáz milliót költöttek a Panama-munkálatokra, a többit elpredálták. Lesseps Ferdinánd súlyosan beteg. Fia, Lesseps Károly nagyon tartózkodóan vall. Senkit sem akar kompromitálni. Lesseps és társait hir szerint már ma szabadon bocsátják, de csak ideiglenesen. A „Libre Parole“ szerint a szenátorok és képviselők elleni vizsgálatot január 10-én beszüntetik.

A szoczialisták tizenegyes bizottsága tegnap titkos tanácskozásra gyűlt össze. Hir szerint azokat a tagokat, kik nem akarnak január 10-én a Bourbon-palota elé vonulni, kirakasztik a tanácskozásból és másokkal helyettesítik őket. A végrehajtó bizottság január 10-én keresztül akarja vitetni a néppel a kamara feloszlatását. Pemjean, a ki a mozgalom élén állt, azt reméli, hogy a nép majd roppant számban vesz részt a tüntetésen és a Place de la Concorde tele lesz tüntetőkkel.

Szombat reggel a rendőrség óriási plakátokat tépett le, melyek felszólítják Carnot elnököt, hogy a Panama-tolvajok ellen érelyesen lépjen fel. Bocsásson ki rendeletet, melynek erejénél fogva mindazoknak vagyonát, kik a Panama-ügyek révén meggazdagodtak, konfiskálni kell, ugyszintén feleségük, gyermekeik vagyonát is. A bűnösök addig maradjanak fogságban, míg a részvényesek újra pénzükhöz jutnak. Valamennyit meg kell fosztani polgári becsületétől s nevük husz osztaniig át kifüggesztve legyen a kamarában és szenátusban ezzel a felirással: Csálók. Sok ezer kíváncsi tolongott a plakátok körül, végre a rendőrség letépte valamennyit. Delahaye kinyilatkoztatta egy ujságíró előtt: „Mi semmit sem engedünk eltussolni, ha a kormány megkísértené a vizsgálat beszüntetését, újból elkezdjük, de a már kiszolgáltatott férfakkal nem fogunk megelégedni. Körülbelül százat vesztegettek meg s mi nem nyugszunk addig, míg valamennyire rá nem nehezedik az igazságszolgáltatás keze.“

Időjárás.

Légnomás: reggel 7 órakor 756.1 mm., délután 2 órakor 754.8 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 11.8, délután 2 órakor C° — 5.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EK. 2. délután 2 órakor EK. 2. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 4 milliméter hó.

Óda a millióhoz.

Az alábbi verset, melyet az aradi és csanádi egyesült vasutak tisztviselőinek mult év december hó 17-én tartott társasestélye alkalmából készített és olvasott fel általános derűtlenség között Németh Zsigmond mérnök, a szerző lapunknak átengedte s annak közlésével egyes különleges helyi és személyi vonatkozásai mellett is jóízű humora és általános érdekű tartalmánál fogva kedves szolgálatot véltünk tenni olvasóinknak.

Ime az óda:

Százaknak tőkéje, százaknak munkája, véres ve-rejtéke!

Téged ünnepel ma, szent hosszánát mondvá kis vasutunk népe.

Nem kérkedni jött ő; távol áll az tőle szitni ribilliót,

Hanem kereszteni új szülött magzatját: „az első milliót.“

Édes szülő anyja: száz hazánkfianak vállvetett munkája.

Édes atya pedig: drága szép hazánknak szent sugalmazása.

Kedves ujszülöttünk növekedjél nagyra e magyar hazában

És legyen te néked számtalan testvéred „fényes koronában.“

„Egy egész millió!” — hány ezer menetjegy osztott ki érte.
Mennyi fuvarlevél, rovatlap és bárcza — míg el-
lőn az érve.
Forgalmi hiányt, központi dorgálat: türtünk meg-
adással,
De az egy millió mindent behegeszt most csoda-
balzsamával.

Kerek egy millió! — hányszor álmódostunk na-
gyobb fizetésről,
De a közös nagy cél lebegett előttünk: — le-
mondottunk erről, —
Mivelhogy muszáj volt, hej mert Berti bácsi
még ezt is sokalja,
Pedig szava sulya még a minisztert is megbe-
schwichtigolja.

Egy egész millió, pedig szabadjegy, szabadsuly
kiosztva, —
A szegény konduktor nem csoda, ha feje megbi-
csaklik rajta.
Hivatali karnak csengő magyar neve, öröm őket
nézni,
Pedig ugyanannyi csengő egy koronát tett le Bo-
ros Beni.

Tizenöt esztendő gördült le az évek végtelen-
ségében,
Mióta — jó vasut — sok küzdelem árán ugy-
ütöttek nyélbe,
Hogy ócska sineid ripegve-ropogva, de nem törve
vitték
Puffertalan kocsi, kimustrált mozdonyok öreg,
lomha testét.

La s s u-m e n e t-j e l z ö k lehorgasztott orral csak
azon tündöttek,
Hogy ők a világon cél, hivatás nélkül hát minék
is élnek.
A felépítmények, emlé földporából kilátszott
bordája,
Gyér a kavics, mint földhöz ragadt holdus elron-
gyolt ruhája.

S a m i l y e n a z á g y a d, o l y a n v o l t a t ö b b i b u t o r o d
is éppen:
Jó szellős favarak, állomási házak usztak egy
esőben;
Mig végre a jó ég roskadó testöket menyor-
szágnak szánva,
Feloldozás végett megemésztette a tisztító
tűz lángja.

Igy pusztult a régi, s alig hogy eloszlott füstje
a homályban,
Ifju, erős testtel, hatalmas természettel új kelt a
nyemában.
Csapán a vén Zimándi ünnepel még vélünk a
régigárdából,
Örülni nem tud már, hanem csak existál — tanu-
ság okából.

Tizenöt esztendő — az akkori vágyak mind be-
teljesedve:
Mező-, közgazdaság és közművelődés száguld
vetekedve,
Avagy a lakoma fűszerét, a hagymát nem-e
Ma k ó a d j a ?
(A selejtesével, kopasztott libával a sógort be-
csapja.)

Akinek sejtés kell jó hizott fajtájú, s nem drága
a bőre,
S kártyázni is legyen egy apró kis pénze, — menjen
el C s e r m ő r e.
Fajtyukot, kacskát, libát B s e b e s b ő l kap-
hatsz kocsiszámra,
De a hölgyeknek utolsó időben megfogyott a
száma.

Magyarád, Világos, Pankota és
Mokra — könny száll a szemünkbe,
Millió szénkének! Csuf bogár a lelket belőled
kiölte.
Világosi cognac füstölő kéménye a magasba
bámul,
Borhiányból reád s édes mindnyájunkra mennyi
nagy kár hárul!

De Borosjenőnek zug a gőzfűrésze, jár a
diszbot-gyára.
Tiszta választásnál a fűtkös botoknak lesz igen
nagy ára,
S mint a Zaj-Ugróczi bot- és esernyőgyár, a vi-
dék jóléte,
Legyen e nyáron is a köz érdekében örök áldás,
béke.

Szép Mezőhegyesnek mintagazdasága, kitünő
a méné.
Szép lovas huszárok el-elmennek nyáron — szerte
a vidékre.
Az állomás mellett óriás cukorgyár a répáját
mossa,
Cukorhoz a meszet majd grófi vasuton Meny-
h á z á r ó l h o z z a.

Pankota nagyra nőtt kitünő borával — hisz
tudja ezt bárki,
Ott terem a legjobb „mokraibokrétá” s
legjobb magyarádi.
Vasárnapon Miska itt szokott felszállni kosarat
emelve;
Szolgálati osztály Pankotától kezdve Csirké-
vel van telve.

Pankota, Szentanna, e két testvér város
görög Athen, Sparta.
Vetekszik egymással gyermek-zenekarban, édes
szalonnába.
De nehéz is volna itéletét hozni köztük ha-
marjába,
Hogy valjon melyiknek jobb a szalonnája, — roz-
szabb a bandája?

Enyészet nyomában az örök fejlődés új életet
alikt:
„Nesze”: megállóhely, — Sikló és Ottlaka
becsukta a boltot.
A mokrai hegyhát elköltözött szrijte palotákat
hordoz,
Megürült zimándi kavicsbánya pedig szutnikat
kifoltoz.

Gyors, erős fejlődést az áldozatkészség rohamosan
serkent.
Buttyinnak a vonat nyolczvanezer flórért
Berindián fűtten.
Nagy lak mozdonyának öblös, erős hangja, hej
szükség van arra,
Hogy a város 200 ezer forintért legalább ezt
ballja.

Edes vasutunk tel — micsoda szerencsés csillagod
van néked!
Kisiklás, karamból, vagy egyéb baleset soha sem
ért téged —
Csak egy kis hófúvás. S mindezért ki oly sok
sürgöny-papirt pusztít:
Fényes arany-érem, igazi dicsőség illeti Vas-
Gusztit.

Körösvölgyi vasut végső állomása a kies Gu-
ra h o n c z,
Erdős-zsiklás bércezd, oh csak egyszer nézd meg,
mint mágnes, oda vonz.
Téglagyár vasutal forró szerelemben egyesülnek
ittsen,
Téglát és cementet V o j a c s o k, G e d e o n
küldemének innen.

Arad-csanádinak 21 mozdonya, 800 kocsiával
Valamennyi fűtve, ütközök csengése szóljon har-
sonással!
Es kiáltsuk együtt, derék vasuti kar és minden
baráti:
Eltesse az isten, legyen nagy, hatalmas az „Arad-
csanádi”!

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött
táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:
— Január 3. —

Borus.
Fagy.
Hó.

H I R E K.

Január 3. Kedd. Róm. kath. naptár: Genovája —
Protestáns naptár: Genovája. — Görög-keleti naptár (de-
cember 22.): Nesze. — A nap kél 7 óra 49 pereskor,
nyugszik 4 óra 21 pereskor.

Milosey-Könyvtár nyitva van kedden és szomb-
aton 2—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiségi: polgári
iskola, földészint.

Január 4. Az arad-csanádi öntöző-csatorna társulat
választmányi ülése d. e. 10 órakor (Színház-épület).

Január 6. Ondricsek József hangversenye a
Krispin-teremben délután 5 órakor.

Január 9. Aradmegye köztörvényhatósági bizottsá-
gának évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Január 10. Aradváros hadköteleseinek sorshuzása
delelőtt 9 órakor.

Január 29. Kamarai tagválasztások a megyében.

Február 15. Az aradi járás hadköteleseinek sor-
huzása.

— A hivatalos lapból. A király Galánf
Sándor osztálytanácsosi címmel és jelleggel fel-
ruházott miniszteri titkárt valóságos osztálytaná-

csosát, és Hunfalvy Géza miniszteri fogalma-
zót miniszteri titkárrá nevezte ki, Heim Sándor
és Czékelius Aurél műszaki tanácsosoknak pe-
dig az osztálytanácsosi címet és jeleget díjmen-
tesen adományozta.

— Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizeté-
sük mult hó végével lejárt, felkérjük, hogy
annak megújítása iránt idejekorán intézkedni
sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében
fennakadás álljon be. Az előfizetés megújítá-
sát legcélszerűbb postautalványon eszközö-
zölni.

— A templomok ujéve. A róm. kath. egy-
ház fényes istentiszteletet tartott ujév első
napján. A minorita atyák templomát egész
napon át sűrűn látogatták a hívek, hogy ez
esztendőre is kikérjék Istentől jótéményeit
s hogy hálát adjanak a vettekért. Reggel 8
órákor Supka Béla minoritarendű áldozár
tartott beszédet, 10 órákor pedig Sütő Li-
bor. A nagymiséen Jánosy Demjén dr
rendfőnök ezelebrált fényes segédlettel. — Az
ev. ref. templomban Csécsy Imre lelkész,
az ág. ev. templomban pedig Friant Lajos
mondott alkalmai szent beszédet, hasonlókép
nagy számú hívő jelenlétében.

— Ujévi tisztelgések. Ujév első délelőtt-
jén a tisztviselői karok tisztelgtek Fábian
László főispánnál, Salacz Gyula polgár-
mesternél, Ottroy Károly törvényszéki
elnöknél, Szathmáry Gyula alispánnál
és Sárkot Domokos főkapitánynál. A sze-
kásos ujévi üdvözlések ez idén egy helyütt
sem bírtak ugyan hivatalos jelleggel, de an-
nál melegebbek, rokonszenvesebbek voltak.

— Az aradi szabadságharczi emlékműzeum
meg óhajtja őrizni könyvtárában minél ama la-
pokot, melyek közleményeket hoztak Klap-
ka Györgyről, a jeles tábornokról, Thunya
és Kossuth Lajosról 90 éves születésnapja
alkalmából. A muzeum elnöksége lapunk ut-
ján is felkéri a vidéki hírlapok szer-
kesztőit, hogy a mondott czélel az 1892. évi
május 18—19. és szeptember 18—19-én meg-
jelent lapjaikból egy-egy példányt rendelke-
zésére bocsájtsanak sziveskedjenek.

— Deseffy Sándor püspök Lembergben.
Deseffy Sándor csanádi püspök —
mint már jelentettük — január hó első na-
pjaiban Lembergbe utazik, hol január hó 12-én
Windischgrätz Mathild hercegnőt
összeesketi Sapieha József herceggel, Ga-
liczia egyik leggazdagabb főúrával. Ennek
kapcsán megemlítjük, hogy Windischgrätz
Mathild hercegnő nem rokona Deseffynek,
a mint azt a lapok tévesen közölték. Des-
seffy Lembergben visszatérve, a csanádgy-
házmegyei hívek római zarándok-csoportját
február 17-én személyesen vezeti Rómába, a
pápa ő szentsége elé.

— Az aradi postalopás ügyében Nyári
Béla rendőrkapitány erélyesen folytatja a viz-
gálatot, melynek mindez ideig semmi pozitív
eredménye nincs. Eddig egész sereg embernek
az alibije van megállapítva. Tegnap a posta-
épületben lakó magánosokat hallgatták ki, de
azok sem tudnak a tettes felől semmit. A ke-
reskedelmi miniszter annak, a ki a tettes nyo-
mára vezet, jutalmul a megkerülőndő
pénzösszeg 10 százalékát tűzte ki. Csátáry
Grosz Pál nagyváradi helyettes postafel-
ügyelő ma reggel a szakvizsgálat folytatása
czéljából visszaérkezett Aradra. Purcell
Béla báró postafőnök a következő hirdetés
közlésére kért bennünket: A kereskedelmi
miniszter nr. 0. nagyméltósága m. év decem-
ber hó 29-én 90,254. szám alatt kiadott ren-
delete értelmében ezennel közhírré tettem,
hogy az, ki az itteni postahivatalban 1892.
év december hó 28-án déli 12—2-ig ellöve-
tett betöréses lopás tetteseit kézre keríti,
vagy annak nyomára vezet, az előkerülő
pénzösszeg 10 százalékát jutalomké-
pen kapja és az neki a felfedezés után
nyomban ki is fog fizettetni. Bővebb felvilá-
gosítást a helybeli rendőrkapitányság, esetleg

a helybéli hivatalnál alólírott nyújthat. Arad, január 2-án, b. Purcell Béla, posta és da főnök.

— **Her.** Az új év csakugyan úgy köszönt, a hogy megjósoltuk. Hóval, tenger óval. Vasárnap késő estig hullott a fehér s annyira megülte az utcákat, hogy maugnap is vigan csilingeltek rajta a magáok és a komfortáblíkból szánná avansított alkotmányok. A levegő friss, hideg sa hó, meg a városligeti, szorgalmasan atott jégpálya állandónak ígérkezik hog időre.

— **Város bizottságai.** Az Arad szab. kir. várvényhatósági bizottsága kebeléből váltt bizottságoknak a mandátuma mult december 31-ével lejárt. A bizottságok uári közgyűlésen ujra fognak megalakulkezdi meg működésüket. Így a vizve nagy bizottság is, mely megalakulása nyomban tárgyalás alá veszi az Aradvízvezetéke és csatornázására vonatkoz bizottsági jelentést.

— **egészségügyi adatok.** Az országban általánosomoruk a közegészségügyi viszonyindenütt grasszáltak a gyermekbeteg, rémitett a kolera ritkultak az emberorai. A belügy miniszterum kiváló gondása tárgyául tte ki a közegészségüszonyok javítását s e miatt az összes nyhatóságokhoz rendeletet adott ki, hogy azegészségügyre vonatkozó adatokat hozzáczius végeig felterjeszszék.

— **gyadomány.** Ó felsége a király özv. Ga r Károlyné aradi lakosnó részére 20 gyadományt küldött a polgármesterh

— **évi üdvözetek megváltása.** IV. kimutatás aradi polgári takarékpéár 1. számú ivén Rozsnyai Mátyás 2 franz Jenő dr 2 frt, Bonts Döme 3 frt, Plesz 2 frt és Becsey Hugó 2 frttal váltottog az árvaházalap javára az ujévi üdvöket.

— **Jégünnepély.** Az aradi korcsolyázóegyeim kimél semmi költséget és fáradságra nézve, hogy a jégsport aradi kedveztől nagyobb élvezetet nyújtsen. Sz d á n este fényárban fog uszni az egész városi jégpálya, a melyen csengő-bongó zene mellett sikamlanak tova a korcsolyázók. pályán akkor fogja magát produkálni egyrcsolyázó művészpár is, amely különös érde fog a jégünnepélynek kölcsönözni.

— **Javítás a Mannlicher-fegyveren.** Hadserregt intéző körei a Mannlicher-féle ismétlő fegyren eszközlendő új és nagyfontosságú változtatás tervével van elfoglalta. Egy óras ugyanis, a ki már szeksével próbálkozott a fegyvertechnika tanányainak terén, rövid idő előtt készülékterjesztett be a hadügyminisztériumhoz, mel a Mannlicherpuskára alkalmazva — azttész szerinti távolságban való önlövésre képti s a katonát fölméntia o g l o z á s a s a r a v a s z l e n y o m l á n a k s z ü k s é g é t ö l. Ez önködő ismétlő fegyver alkalmazása csupán azzaz előfeltétellel jár, hogy a szakasz rendelkezék néhány oly emberrel, a kik némi bizással képesek a lövés távolságok kimérésére. Ha a távolság már meg van határoz, akkor a készüléket a szerint igazítják, a lényegnek pedig nincs más tennivalója, mita fegyvert, természetesen horizontális vonban s a cső nyilását az adott czél irányban tartva, a szabályszerű állásban lassan lass emelni s a lövés azon perczen magátólörren el, a melyben a fegyver a megállapott távolságnak megfelelő elevációszögletteléri. Ily módon a katona — a n é l k ü, h o g y e g y u j j á t i s b i l l e i t é — ö t g o l y ó t, t e h á t a n n y i t k é p e s e l r i t e n i, a m e n n y i t a M a n n l i c h e r - f e g y v e r r a k r a t a r t a l m a z. A lövések egymásután elszülk s a leirt eljárás a raktár minden ujabb behyzésakor ismétlődik. E mellett figyelembe senjő a lövések képessége s a czél eltalálásabszolút biztossággal történik. Ujabbán különböz csapatparancsnokságoknál történnek kísérletek az új készülékkel, a mely jelentékele költséggel erősíthető a fegyverre s a z

eredmények ámulással töltöték el az összes szakírfiakat. A találmány lényege az illető óras titka, a ki már patentot is szerzett találmányára.

— **Bíróválasztások.** Zimándujfalun és Zimándközön vasárnap voltak a bíróválasztások, melyeket Ortutay Gyula központi főszolgabíró vezetett. Zimándujfalun Kuttnik Bálint, Zimándközön pedig Juhász János választattak meg községi bírakká.

— **Adományok az árvaházalapra.** A „Mödlingi cipőgyár“ 10 frtot, özv. Varjassy Jánosné az özv. Szalay Károlyné ravatalára szánt koszoru megváltásául 5 frtot, Deák János pedig 50 krt adományoztak a polgármesteri hivatal utján az árvaházalapra.

— **A szárazéri költségvetés.** A szárazéri belviz-szabályozó társulat 1893. évi költségvetése 27,049 frt rendkívüli és 59,010 frt rendes, összesen 86,059 frt kiadással irányoztatott elő. Az 59,010 frt rendes kiadásból 45,810 frt szükséges az állandó tőkekamat és törlesztésre, 13,160 frt pedig kezelési és fönntartási költség. A társulati kiadások fődözetéül a szárazéri ártérbe eső területek kataszteri tiszta jövedelme után minden 1 frtra 25¹/₄ kr kirovás esik. Az ártéri birtokok osztályozása és a végleges kirovási kulcs megállapítása most van kidolgozás alatt, mire nézve a javaslatot egy tiz tagu bizottság készíti.

— **Kisiklott lövönat.** Tegnap délután a Weyer-kávéház előtt lövasuti szerencsétlenség történt. A 3. számú lövönat ugyanis kisiklott. Az utasokat leszállították s a kocsit csakhamar visszaemeltetvén, tovább haladt. A kisiklást sokan nézték, — egyéb baj nem történt.

— **Rosszak a kályhák.** A templom-utcai polgári és elemi fuiskolánál sok galyibát okoznak a Meidinger-kályhák. Ezen kemenczék köszénnel tüthetők és nincs más hátrányuk, minthogy rendszerint csak délután 4 óra felé melegítenek elegendőleg; de még akkor is csak azon esetben, ha a hőmérő nem száll 3—4 R⁰-nál alább és előtte való napon nem volt szünet. Az utóbb említett esetekben nem lehet, nincs rá eset, hogy 16+R⁰ meleget fejleszteni lehessen, bármiként füttesse nek is ezek a hirneves kemenczék. Azután csak próbálja meg valaki, hogy a leégő felben levő köszén parázsra új köszénat tegyen. A kemenczék rossz konstrukciójánál fogva oly rettenetes explusio származik, mely az egész tantermet füsttel tölti meg s ettől a fuldoklást és főfájást gerjesztő mizériáktól csak úgy lehet szabadulni, ha ajtót ablakot kinyitnak. És a szegény didergő gyermekeket ki kell zavarni a léghuzamos, szeles hideg folyosóra, a tanítást pedig be kell szüntetni addig, a míg a gyilkos köszénfüst kiillan. Felhívjuk az iskolaszék, valamint a közegészségügyi bizottság figyelmét ezen tarthatatlan állapotok orvoslására. (Beküldött.)

— **A kislejő orsz. vásár.** — írja levelezőnk — a beállott havazások miatt egyike volt a legrosszabbaknak. Általában több volt a kínáló, mint a vevő. Csupán csak a szabók és a szarvasmarha-kereskedők csináltak említésre méltó forgalmat.

— **Békés-Csaba előjárósága.** Békés-Csabán december 30-án választották meg a község előjáróságát. A választás eredménye a következő: bíró lett Macsák Likerecz György, albíró Szász Pál, városi gazda Araczkai Pál, főpénztáros Vidovszky Károly, közgyám Omasztha Elemér.

— **Az aradmegyei kórház betegforgalmának kimutatása 1892. december hónapban.** Nevezetesen: kórházi beteg maradt a mult óról 80 fi, 92 nő, e hóban felvétetett ápolásra 135 fi, 58 nő, összesen ápolatott 215 fi, 150 nő = 365. Ezek közül elbocsájtott gyógyulva 110 fi, 56 nő, javulva 12 fi, 4 nő, gyógyulatlan 1 fi, 1 nő, meghalt 17 fi, 7 nő, összesen fogyatkozás 140 fi, 68 nő. Maradt ápolás alatt 75 fi, 82 nő, összesen 157, ápolási napok száma 4987.

— **Elfogott betörő.** Danda Lajos orosházi illetőségű egyén, ki utóbb Zimbrón az erdő- osztásnál mint munkavezető volt alkalmazva, csütörtökön este a csabai vasuti indulóház várótermében szines seiyemkendőket bocsájtott potemárért áruba, a mi szolgálatban levő rendőrnék feltűnt s kérdőre vont,

hol szerezte a seiyemkendőket. Danda eleinte habozott, majd egyet-mást hazudott s így a rendőr a városházára kísérté. Utközben az elfogott jómádnak egy álkulcs nagyon terhére volt s azt eldobta, miáltal meg jobban belemártotta magát a bajba s a kihallgatásnál bevallotta, hogy a seiyemet Friedmann Sándor zimbrói kereskedő raktárából lopta az álkulcs segítségével. A jómádnat még valatják s átadják a bíróságnak.

— **Egy népfölkelő nevestéje.** Megáll a rendőri hivatalnok előtt zordonan, mint a hogy egy népfölkelőhöz illik: megtépázva, összekarmolva, mint a hogy egy elpáholt ember szokott.

— **Megverték.** — Szólt mély, elkeseredett hangon.

— **Ki verte meg?**
— **Ki?** . . . Hiszen ha tudnám, akkor nem jöttem volna ide.

— **Hát minek jött?**

— **Keressék meg,** hogy ki vert engemet meg.

— **Hol verték meg?**

— **A korcsmában.** Még a pénzemet is elvették.

— **Hát minek volt a korcsmában?**

— **Minek?** . . . Hát mikor az embernek nevenapja van, csak ibatik egyet, vagy mi.

— **Miért nem ünnepelte otthon a nevenapját?**

— **Othton . . .** Az nem lehet. Ha othton inám, othton is megvernének.

— **Kicsoda?**

— **Az asszony.**

— **Hát ha a korcsmában is az verte meg?**

— **Az asszony?** . . . Aj dehog az! Annak a kezejárását ismerem.

— **Kevés a vad.** Csanádmegye területén az utóbbi napokban rendezett vadászatok feltűnést keltő eredménytelenséggel végződnek, a mi annak a jele, hogy a vad, nevezetesen a nyul nagyon megfogyott. Csütörtökön két helyen is volt vadászat. A makói területen 11 vadász csak 28 tapsifülest birt terítékre hozni. A bekai erdőben meg éppen csak 5 drb nyul esett zsákmányul egy másik vadászársaságnak.

— **Pályázatok.** A gyulafehérvári kir. törvényszéknél segédszolgái állásra, január hó 31-ig; Taranyban (Somogyvármegyében) III. oszt. postahivatalnál postamesteri állásra 3 hét alatt.

H y m e n.

László László kolozsmegyei birtokos jegyet váltott Battonyán Kóvér Pál birtokos bájos és szépműveltségű leányával, Margit kisasszonnyal.

Egyletek, Társulatok.

— **Felhívás.** A „Kölcsy Dalkör“ működő tagjai tisztelettel felhivatnak, hogy f. hó 3-án rendes dalórára megjelenni sziveskedjenek. A választmányi tag urak esti 8 órára szintén kéretnek megjelenni. A dalkör elnöke.

Mulatságok.

Farsangnapok:

Január 5. Az izraelita nőegylet tombolával és műkedvelő-előadással egybekötött táncestetéje (Fehér Kereszt).

Január 7. A „Maros“ evezős-egylet fényes bálja (Fehér Kereszt).

Január 7. Waggongyári munkások bálja (Városligeti vendéglő).

Január 7. Jótékonyorszéli táncestetély Pankotán (Fehér Kereszt).

Január 14. A második irodalmi és zeneestetély (Fehér Kereszt).

Január 14. Az általános munkás betegsegélyző-egylet táncvigalma (Nagy Lajos).

Január 15. Iparosifjak táncvigalma (Iparos-ház).

Január 22. A szabók szakegyletének bálja (Nagy Lajos tancsterme).

Február 4. A szegénytanulókat segélyző egylet bálja (Fehér Kereszt).

Február 5. A könyvnyomdászok bálja (Fehér Kereszt).

— **Az aradi izr. nőegylet estetéje.** Fényes estetély lesz f. hó 5-én a „Fehér kereszt“ nagytermében. A vigalom anyagi sikere nem egy könyvet fog felszarítani a nélkülözök szemeiben. Az aradi izr. jótékony nőegylet tagjaiból áll a rendező bizottság, mely kiegészítette magát egy kipróbált tánczosokból álló gárdájával Arad arany-ifjuságának. Az estetély műkedvelői előadással lesz egybekötve, melynek bájos hölgy szereplői mind számottevő tagjai az aradi dilettánsoknak. Az összpörök már javában folynak s fényes sikerre engednek kö-

vetkeztenni. A tombolóhoz, melynél Arad legszébb hölgyei fognak segédkezni, számos értékes tárgy folyt be. A bálbizottsági iroda csütörtökön egész nap nyitva lesz a „Fehér kereszt” szállodában, a hol jegyek és mindenemű felvilágosítások lesznek kaphatók.

— A szabadságharczi muzeum javára tartandó irodalmi és zeneestélyek rendező bizottsága ma délután 6 órakor a Kölcsey-egyesület helyiségében a polgári fiúiskolában ülést tart, melyre fontos ügyek megbeszélése végett a bizottsági tag uraknak lehetőleg teljes számban való megjelenését kéri az elnökség.

— Munkások bálja. Az aradi ált. munkás betegsegélyző egyesület szombaton, 1893. január 14-én a Nagy Lajos-féle táncsteremben az egyesület pénztára javára zártkörű táncszüveget rendez. Meghívók és jegyek kaphatók a rendező bizottsági tagoknál, valamint a Rieder-féle vendéglőben Adám-utca 10. sz. a. Uj-Arad, Zsigmondházán az egyesület irodájában, Bretschneider Antal úrnál, és a tánczestély napján a pénztárnál. Előre váltva jegyek ára: személyjegy 50 kr., egyli tagok részére 40 kr., esteli pénztárnál 60 kr. Felülfizetések fentnevezett uraknál és irodáinkban köszönettel fogadtatnak. Kezdeté 8 órakor. Kik tévedésből meghívót nem kaptak s arra igényt tartanak, sziveskedjenek ez iránt a rendezőséghez vagy irodáinkban Seshrodt Lajoshoz fordulni.

Színház.

A színház műsora:

Január 3. (Kedd) A Daniseffek, színmű.
Január 4. (Szerda) Az inségesek, bohózatos népszínmű, előszőr.
Január 5. (Csütörtök) Magdolna.
Január 6. (Péntek) Délután Szép Helena, operetta; este Brankovits György, történelmi színmű.
Január 7. (Szombat) A cigánybaró, operetta.

Fekete domino.

— Január 2. —

Scriba vig operája ment az este jó előadásban. Somlóné (Angela) kitűnően volt disponálva, harmadik felvonásbeli énekszámát megismételtették. Közma szépen énekelte s ügyesen játszotta meg Massarenát. Csattárt (Gil Perez) nyílt színen is megtapsolták. Czirik Róza (Claudia) jó volt, mint rendesen. A keretből Gergely (Juliánó), Sziklai (Lord Elfort) és Margó Zelmá (Brigitta) váltak ki. Közönség közepes számban volt.

— Darabváltozás. Az „Inségesek” mára hirdetett premierje elmarad, helyette a „Daniseffek” kerül színre.

— Boccaccio. Vasárnap délután zsufolt ház előtt ment színházunkban a Boccaccio. Pósfay Ella Fiamettája az esti előadások színvonalán állott. Levélariáját zajosan megtapsolták. Közma (Lottaringhi) hangban, játékbán egyaránt ügyeskedett. A komikus elemeket Czirik Róza (Petronella) és Sz. Németh (Lambertuccio) jól képviselték. Jók voltak: Bónis (Pietro) és Gergely (Leonetto). A czimszerepet Margó játszta.

— Kendi Margit. Az új év első estje jól beült a színházi kasszába. Zsufolt ház nézte végig Kendi Margit vonatott menetű előadását. Báthory Ilona a czimszerepben teljesen kifogástalan alakítást nyújtott. Nemes hévvel, jól deklamált. Különösen jól sikerült a negyedik felvonásbeli nagy jelenete Estellával, mely után zajosan hívták lámpák elé. Somlóné Báthory Zsigmondot nem számíthatja legjobb szerepe közé, mert bár volt 1—2 sikerült jelenése, a melyben kitűnően megállotta a helyét, de alakítását egészben véve még sem tudta elfogadhatóvá tenni, mert nem találta el azt a hangot, mely Zsigmond gyöngegsége mellett nem csekély erélyt is juttat kifejezésre. Hogy végjelenetét megtapsolták, az inkább Bartók Lajos érdeme, mint az övé. Pethes (Báthory Boldizsár) bár erős hangbeli indispozícióval küzdött, mindvégig le tudta kötni az érdeklődést. Figyelemre méltó alakítást mutatott be Carilli Alfonz szerepében Rózsa a. Ügyessége ellenszenves, kritikus szerepkörét is rokonszenvesse tudta tenni. Maszkja kiválóan jellemzetes volt. Haraszti Hermin rokonszenves Estella, Góth (Sicilia) okos bolond és Bónis eleven ügyes Monió voltak. A levegő áthuzódás (magyarul: c z u g) majd a zenekarba sodorta a közönséget. (G.)

— Nagy baj a színészvilágban. Thalia könyvnyűvérü, mosolyban utazó népe mostanában szomorú hangulatba mélyedt. A gondok elől nem zárkozhatik el az örök jókedvü, bohém sokadalom. Mivelhogy két nagytársulat bomlott most föl: az Aradi Gerő, továbbá Makó Lajosé, aki Szegedről kicseppent és Győr-Sopront nem kapta meg. Ez persze kedvezőtlen pénzügyi viszonyokat teremtett a színészek közt; sokan a legrosszabb feltételek mellett, sokan pedig sehogy sem kaphattak szerződést. Szomorúan indul neki sok jó színész a nyárnak. Az idén a színésznokta előtti vásár népebb is lesz, szomorubb is. Mert hát ez a vásár annál szomorubb, mennél népebb...

IRODALOM.

— Zsurnalisztika. Vörös Vidor, az „Alföld”-nek hosszú időközön át volt felelős szerkesztője megyei ügyészszé történt megválasztása miatt a szerkesztői teendőktől megvált. A szerkesztésért most Rétthy Viktor, a lap kiadója jegyzi a felelősséget.

— A Magyar Szalon, januári füzete gazdag tartalommal jelent meg. A téli kiállításról dr. Alexander Bernát ír hosszabb cikket s különösen a magyar festőkkel foglalkozik behatóbban. Érdekes Szana Tamás cikke a régi magyar éleztapokról egykoru karikatúrákkal. Írtak továbbá a füzetbe Lauka Gusztáv, Gardonyi Géza, Bartók Lajos, Juszt Zsigmond, Zilahy Gyula stb. Regénymellékletül Váradi Antal Hamis istenek című regényét közli. A füzet színes műmelléklete Roskovits Ignác bájos kis genre képe: A kis bohó.

— Az Ország-Világ ujévi első száma három iv terjedelemben és rendkívül érdekes tartalommal jelent meg. Két regény kezdődik e számban, az egyik Beniczky né Bajza Lenkétől, a másik Gréville Henrikétől. Novellát, tárczát, ismeretterjesztő közleményeket és verseket írtak bele: Takab Odón, Szeredai Leó, Béri Gyula, Benedek Elek (Falkról), Kemenczy Kálmán, Sajó Aladár, Gopcsa László, Székely Huszár. Igen érdekesek és meghatók azok a levelek, melyeket Reviczky Gyula írt egy költő barátjához, aki most ezeket közli. Érdekesek e levelek irodalmi szempontból is s másfelől bepillantást engednek a korán elhunyt költő viszontagságos életébe. A lap két oldal nagyságában van bemutatva Marr Károly híres festménye, a Flagellánsok, mely tavasszal külön volt kiállítva az Andrássy-uti műcsarnokban. Ezenkívül több eredeti kép és szöveg-illusztráció emeli e szám díszét. Az Ország-Világ előfizetési ára negyedévre 2 frt.

Táviratok.

Sikkasztás.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) Az ipar- és kereskedelmi bank egyik vállalatánál, a magyar ruggyanta gyárnál hetvenezer forintos sikkasztást fedeztek fel. Az illető két főtisztviselőt letartóztatták.

Halálozás.

Szeged, január 2. (Saját tud. távirata.) Rózsa apát-plébános meghalt. Halálának oka szívszélhűdés.

A német katonai javaslatok.

Berlin, január 2. (Saj. tud. távirata.) A császár az ujévi üdvözlésnél hangsúlyozta a katonai javaslat minden áron keresztülhajtásának szükségét. Nem tűné — ugymond — hogy csak egy tisztje is el-lenezze a javaslatot.

A farkasok áldozata.

Varsó, január 2. (Saj. tud. táv.) Vierzynszky kilovagolt, utközben a farkasok megették lovastól.

Közzgazdaság

Szészület.

— Január 2. —

Mai jegyzéseink: Készár nagybarnas szész 50.50, kicsinyben 51.— hordó nélkül, per 100r % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

— Dohánytermelők figyelmé. A pénzügyminiszterium elhatározta, ha tekintettel a készletben levő nagy dohányenyiségre, új termelőknek az 1893-ik évről adat engedélyt a dohányváltó hivatalól, a régieknek pedig dohányterület nagyolást nem engedélyez.

— Czukorrépa-termelés. A mezőhegyesi cukorgyár a cukorrépa-termelés hívja fel a gazdák figyelmét a gyár szára. Feltételei kedvezőek, kérdézősködékre szíves válaszol. A jövedelmező termelés cat. hektáron 15—20 frttal, sőt többel is nagyobb barmást ad állítólag, mint a kukorica.

— Az állami méneket a mezőhegyesi ménesben január 19-én fogják az egyesületi állomásokra kiosztani.

— Az aradi közuti vaspálya téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutása. Szállított 1892. decz. 16-tól 31-ig 746 személy, bevétel 1550 frt 50 kr. Szállított 1891. decz. 16-tól 31-ig 13,595 személy, bevétel 1283 frt 40 kr. Szállított 1891. jan. 1-től decz. 31-ig 460,560 személy, bevétel 48,536 frt 15 kr. Szállított 1891. jan. 1-től decz. 31-ig 394,213 személy, bevétel 38,415 frt 55 kr. Szállított 1892. decz. 16-tól 31-ig 313,202,110 kilogramm teher, bevétel 1415 frt. Szállított 1891. decz. 16-tól 31-ig 34500 kilogramm teher, bevétel 1865 frt 41. Szállított 1891. jan. 1-től decz. 31-ig 65,800,30 kilogramm teher, bevétel 28,848 frt 39 kr. Szállított 1891. jan. 1-től decz. 31-ig 80,443,647 kilogramm teher, bevétel 33,878 frt 17 kr.

Szerkesztői üzenet.

H. B. (Kisjenő). Fogadja köszönetet s viszont üdvözlésünket a meleg sort.

Effa. (Arad). Sajnáljuk, hogy erősen chablon-tárgy miatt az ügyesen blgozott tárczát nem tehetjük közlé. Kapunk még öntől — hisszük — használható is.

K. G. (Berzova). Legközelebb. Melyszükében vagyunk.

Aradvárosi

Szüz.

Évadbérlet
92. szám.

Havilet
3. sz.

Kedden, 1893. évi január hó 3-án

A DANISEFFK.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Ifj. Dumas Sándor Corvin. Fordította: Visi Imre.

SZEMÉLYEK:

Gróf Daniseff Vladimir	80.
Talde Roger	60.
Osip	Pé.
Valanov herczeg	Vass.
Zakarow	Ró.
Pál	Bó.
Iván	Cs.
Nikifor	Vic.
A pap	Széi.
Linder	Kaj.
Konrev, orvos	Tak.
Daniseff, grófnő	Follaszné.
Lydia, herczegnő	Báti I.
Anna	Harti H.
Dosen báróné	Ará B.
Anfissa	Czi E.
Marianna	Ajtás.
Germaine	Tak J.
Nathalie	Mári I.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Január 2. —

Fehér Kereszt szálloda: Misraoh Sámuel kerkedő, Lugos. Staraszk Ferencz magánzó, Temesvár. Kiteszku Gyula aljegyző, Kisjenő. Ujházy Mari és leánya, Debrecenből.

Vass szálloda: Kosta György hivatalnok, B. Gyula. Bilit Gyula hivatalnok, Nadas.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Vasuti vonatok menetrendje.

Ervényes 1892. évi október hó 1-től.

Aradról—Budapestre :

Állomások	Személyvonat	Gyorsvon.	Személyvonat	Személyvonat	Személyszállító tehervonat
Arad indul	11.18 délelőtt	8.20 d. e.	9.05 este	5.30 reggel	5.45 délután
Kurtics "	11.45 "	8.38 "	9.36 "	5.57 "	6.40 "
Csaba "	1.15 délután	9.25 "	11.05 éjjel	6.57 "	6.40 "
Szolnok "	4.15 "	11.46 "	2.21 "	—	—
Budapest érk.	7.25 "	1.50 d. u.	5.50 reg.	—	—
Bécs d.	6.20 reggel	7.20 este	3.00 d. u.	—	—

Budapestről Aradra.

Állomások	Személyvonat	Gyorsvon.	Személyvonat	Személyvonat	Személyszállító tehervonat
Bécs indul	10.00 este	8.05 d. e.	2.15 d. u.	—	—
Budapest "	8.10 reg.	1.55 d. u.	9.30 este	—	—
Csaba "	11.14 d. e.	4.02 "	1.05 éjjel	—	—
Szolnok "	2.13 d. u.	5.57 "	3.53 reg.	4.30 regg.	7.10 este
Kurtics "	3.18 "	6.39 este	4.58 "	6.01 "	8.17 "
Arad érkezik	3.45 "	6.57 "	5.24 "	6.35 "	8.45 "

Aradról Gyulafehérvárra és vissza.

Állomások	Személyvonat	Személyvonat	Vegy. vonat	Személyvonat	Állomás	Személyvonat	Személyvonat	Személyvonat	Személyvonat
Arad ind.	4.30 du	5.46 r.	—	2.34 du	Budapest ind.	8.50 r.	4.46 du	—	—
"	5.03 "	6.19 "	—	3.54 "	Predekl "	5.16 du	9.12 e.	—	—
"	5.14 "	6.30 "	—	3.58 "	Brassó "	7.22 e.	4.30 r.	—	—
"	5.22 "	6.38 "	—	3.50 "	Kolozs. "	11.10 é.	8.20 "	—	—
"	5.58 e.	6.07 d. u.	—	—	Tóvis "	3.04 "	1.28 du	—	—
M.-Ill. "	8.08 "	9.15 "	—	—	Gyfehérv. "	3.40 "	2.18 "	—	—
Déva "	8.02 "	9.04 "	—	—	Piski "	5.40 "	4.14 "	—	—
Piski "	10.00 éj.	10.18 "	—	—	Déva "	5.58 "	4.30 "	—	—
Gyfehérv. érk.	11.22 "	11.59 "	—	—	M.-Illye "	6.48 "	5.14 "	—	—
Tóvis "	11.58 "	12.38 du	—	—	Soborsin "	8.08 "	6.34 e.	—	—
Kolozs. "	4.48 "	5.14 "	—	—	Radna "	9.44 de	7.48 "	—	5.28 r.
Brassó "	8.00 r.	10.06 é.	—	—	Paulis "	9.58 "	7.57 "	—	5.50 "
Predekl "	1.11 "	6.26 r.	—	—	Györök "	10.11 "	8.08 "	—	6.30 "
Budapest "	9.15 "	12.10 du	—	—	Arad érk.	10.16 "	8.40 éj.	—	7.30 "

Borosjenőről—Csermőre és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomás	Vegy. v.	Vegy. v.
Arad indul	6.20 reg.	4.40 d. u.	Csermő indul	4.40 reg.	2.40 d. u.
Borosjenő "	9.20 d. e.	7.25 este	Borosjenő érkezik	5.30 "	3.40 "
Csermő érkezik	10.10 "	8.20 "	Arad "	8. — "	6.45 este

Aradról—Gurahonczra és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Állomás	Szem. v.	Vegy. v.
Arad ind.	8.10 d. e.	9.30 este	Gurahoncz ind.	4.00 reg.	2.00 d. u.
Arad "	4.40 d. u.	6.20 reg.	Almás-Alosil "	4.18 "	2.19 "
Orva "	5.00 "	6.41 "	Kotsuba "	4.27 "	2.29 "
Zimánfalva "	5.11 "	6.49 "	Borosseb-B. "	4.48 "	2.52 "
Uj-Szt-Anna "	5.46 "	7.25 "	Kornyest-Berz "	4.59 "	3.06 "
Kert "	5.55 "	7.33 "	Repszeg "	5.08 "	3.15 "
Nilá "	6.10 "	7.49 "	Bokszag-Beél "	5.20 "	3.28 "
M.-Ilyarád "	6.18 "	7.58 "	Tamánd "	5.28 "	3.37 "
Pana "	6.30 "	8.15 "	Borosjenő "	5.45 "	3.57 "
T.-Kakér "	6.53 este	8.39 d. e.	Apatelekek "	5.56 "	4.10 "
Apók "	7.06 "	8.54 "	T.-Kartakér "	6.11 "	4.30 "
Borosjenő "	7.18 "	9.07 "	Pankota "	6.37 "	5.01 "
Arad "	7.33 "	9.23 "	M.-Magyarád "	6.44 "	5.08 "
Bokszag-Beél "	7.43 "	9.33 "	Világos "	6.52 "	5.17 "
Repszeg "	7.55 "	9.45 "	Kerek "	7.08 "	5.35 "
Kornyest-Berz "	8.04 "	9.54 "	Uj-Szt-Anna "	7.20 "	5.55 "
Boros-B. "	8.17 "	10.12 "	Zimánfalva "	7.29 "	6.18 "
Kotsuba "	8.35 "	10.30 "	Ótvenas "	7.45 "	6.26 "
Almás-Alosil "	8.46 "	10.43 "	Arad érk.	8.00 "	6.45 este
Gurahoncz érk.	9.03 "	11.00 "	Arad ind.	1.30 d. u.	5.50 reg.

Aradról Nagyváradra és vissza.

Állomások	Személyvonat	Állomás	Személyvonat
Arad indul	5.30 reg.	Nagyvárad indul	10.08 d. e.
Kurtics "	5.57 "	Ósi "	10.19 "
Békés-Csaba "	7.22 "	Less "	10.38 "
Gyula "	7.44 "	Cséffa "	10.54 "
Sarkad "	8.04 "	Szalonta "	11.19 "
Szalonta "	8.40 "	Sarkad "	11.53 "
Cséffa "	8.59 "	Gyula "	12.18 d. u.
Less "	9.17 "	Békés-Csaba "	2.13 "
Ósi "	9.35 "	Kurtics "	3.18 "
Nagyvárad érkezik	9.48 "	Arad érkezik	3.45 "

Aradról—Szegedre és vissza.

Állomások	Szem. v.	Vegy. v.	Teherv. v. sz. sz.	Állomás	Teherv. sz. sz.	Vegy. v.	Személyvonat
Arad ind.	5.01 reg.	4.30 d. u.	6.10 re	Bécs á.v.t. ind.	9.00 este	9.15 d. e.	11.00 é
Szt-Tamás "	5.24 "	4.26 "	6.37 "	Budapest á.v.t.	2.35 "	6.30 este	8.25 re
Pécska "	5.41 "	4.45 "	7.08 "	Szabadka "	2.35 "	—	9.51 d.
Battonya "	6.10 "	5.15 "	7.38 "	Szeged "	6.10 "	3.07 reg.	2.42 d.
Tompa "	6.20 "	5.26 "	7.53 "	Szöreg "	6.25 "	3.23 "	3.00 "
Pereg "	6.29 "	5.36 "	8.05 "	Deszk "	6.39 "	3.40 "	3.12 "
M.-hegyes "	6.43 "	6.00 "	8.43 r.	K.-Zombor "	7.12 "	4.10 "	3.40 "
Cs.-Palota "	7.15 "	6.21 "	9.08 "	Makó "	7.28 "	4.53 "	4.00 "
Nagylak "	7.32 "	6.42 este	9.30 "	Apátfalva "	8.16 "	5.16 "	4.25 "
Apátfalva "	7.54 "	7.04 "	9.57 "	Nagylak "	8.44 "	5.40 "	4.51 "
Makó "	8.21 "	7.40 "	10.43 "	Cs.-Palota "	9.03 "	5.58 "	5.10 "
K.-Zombor "	8.38 "	8.02 "	11.00 "	M.-hegyes "	9.26 "	6.44 "	5.51 "
Deszk "	9.02 "	8.30 "	11.27 "	Pereg "	—	6.59 "	6.08 "
Szöreg "	9.17 "	8.47 "	11.46 "	Tompa "	—	7.10 "	6.18 "
Szeged érk.	9.30 "	9.00 "	12.00 "	Battonya "	—	7.32 "	6.32 "
Szabadka "	1.20 "	—	6.00 "	Pécska "	—	8.00 "	7.00 "
Budapest á.v.t.	1.20 "	8.15 reg.	8.50 "	Szt-Tamás "	—	8.16 "	7.17 "
Bécs ny.p.u.	7.05 reg.	2.45/6.15 d.u.	6.35 "	Arad érk.	—	8.40 "	7.40 "

Mezőhegyesről—Kétegyháza és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomás	Vegy. v.	Vegy. v.
Mezőhegyes indul	8.40 reg.	6.35 este	Budapest ind.	9.30 este	8.10 reg.
Kamarásmajor "	8.52 "	6.47 "	Kétegyháza "	4.41 reg.	3.00 d. u.
Nesze "	9.00 "	6.57 "	Bánkut "	5.02 "	3.21 "
Kovácsháza "	9.17 "	7.15 "	M.-Bodzás "	5.18 "	3.40 "
Bánhegyes "	9.40 "	7.38 "	Bánhegyes "	5.37 "	4.02 "
M.-Bodzás "	10.02 "	8.00 "	Kovácsháza "	5.58 "	4.25 "
Bánkut "	10.17 "	8.16 "	Nesze "	6.10 "	4.39 "
Kétegyháza érkezik	10.37 "	8.35 "	Kamarásmajor "	6.18 "	4.48 "
Budapest m. á. v.	7.25 d. u.	5.50 reg.	Mezőhegyes érkezik	6.30 "	5.00 "

Uj-Szt-Annáról—Kétegyháza és vissza

Állomások	Vegy. v.	Vegy. v.	Állomás	Vegy. v.	Vegy. v.
Uj-Szt-Anna indul	8. — d. e.	6.10 este	Budapest máv. ind.	9.50 este	8.10 reg.
Simánd "	8.31 "	6.39 "	Kétegyháza "	4.40 reg.	3.05 d. u.
Kisjenő-Erdőhegy "	9.06 "	7.12 "	Elek "	4.56 "	3.24 "
Székudvar "	9.22 "	7.28 "	Ottlaka "	5.07 "	3.36 "
Sikló "	9.37 "	7.39 "	Sikló "	5.20 "	3.49 "
Ottlaka "	9.51 "	7.51 "	Székudvar "	5.35 "	4.04 "
Elek "	10.07 "	8.07 "	Kisjenő-Erdőhegy "	6.02 "	4.23 "
Kétegyháza érkezik	10.20 "	8.22 "	Simánd "	6.28 "	4.52 "
Budapest m. á. v.	7.25 este	5.50 reg.	Uj-Szt-Anna érkezik	6.55 "	5.20 "

Aradról Temesvárra és vissza.

Állomások	Személyvonat	Vegy. vonat	Vegy. vonat	Állomás	Személyvonat	Vegy. vonat	Vegy. vonat
Arad indul	5.58 e.	6.15 reg.	11.30 d. e.	Temesvár in.	8.00 r.	1.11 d. u.	8.15 ste
Uj-Arad "	6.09 "	6.43 "	11.54 "	Orczfalva "	8.45 "	2.16 "	9.21 "
Németság "	6.27 "	7.05 "	12.19 d. u.	Vinga "	9.02 "	2.46 "	9.46 "
Vinga "	6.46 "	7.32 "	12.47 "	Németság "	9.17 "	3.03 "	10.07 "
Orczfalva "	6.58 "	7.48 "	1.04 "	Uj-Arad "	9.34 "	3.33 "	10.39 "
Temesvár érk.	7.39 "	8.42 "	2.04 "	Arad érk.	9.44 "	3.50 "	10.55 "

1020—1892. gazd. sz.

13 1—3

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a part-
utczától a választó-utczáig terjedő védőtésnek
1893. évi január hó 1-jétől egy vagy több évre
kaszálól leendő bérbeadása iránt folyó évi ja-
nuár hó 30-án d. e. 10 órakor arverést tart.

Kikiáltási-ár évi 40 frnyi haszonbér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 100%-a
készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az arverésben részt lehet venni szóbeli
és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli
arverést megelőzőleg nyújtandók be, s csak
akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kije-
lenti, hogy az arverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az arverési feltételek, a gazdasági tanács-
noknál az arverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének
1892. évi december 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

21943 | 892.

984 3—3

Felhívás.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügy-
minisztériumnak az 1893., 1894. és 1895.
évekre való érvénnyel kivetendő III. oszt.
kereseti adó, 1893. évre kivetendő IV.
oszt. kereseti adó, tőke kamat és járadék
adó, nyilvános számadásra kötelezett vál-
lalatok adója és ingatlan birtok után ki-
vetendő általános jövedelmi pótdadó kive-
tése tárgyában kelt 78.806/92. számú
rendelete nyomán felhívjuk Arad szab.
kir. város közönségét, hogy:

1.) A III. osztályu kereseti adóhze-
tésre kötelezett iparüzök, kereskedők,
vállalkozók, szellemi vagy bármi más,
előre nem tudható jövedelmü haszonhajtó
foglalkozást üzők, minden üzlet, vagy
vállalat után külön-külön kereseti adó-
vallomásaikat, az ipar, üzlet, vállalat vagy
foglalkozásnál alkalmazott segédek, se-
gédmunkások és egyéb alkalmazottak
név- és fizetési jegyzékével együtt legkés-
őbb 1893. évi január 20-ig,

2) Az évi vagy havi fizetéssel alkal-
mazott és IV. osztályu kereseti adóköte-
les, magántisztviselők, hivatalnokok és
általában havi 40 frnál nagyobb fizetést,
nyug- vagy kegydíjat húzó ipari, intézeti
vagy üzleti alkalmazottak, a fizetést ki-
szolgáltató fél, pénztár, üzlet vagy vállal-
lat, illetve ezek tulajdonosának ellenjegyzé-
sével ellátott kereseti adóvallomásaikat
legkésőbb 1893. január 20-ig,

3) Tőkekamat vagy évjáradékot él-
vezők, kamat és járadékadó vallomásain-
kat legkésőbb 1893. évi január hó
15-ig,

4) Ingatlan birtokosok az ingatlanra
bekebelezett adóssági kamatokra vonat-
kozó tehervallomásaikat legkésőbb 1893.
évi január hó 31-ig, legjobb tudomásuk
szerint a városi adóügyosztálynál annál
inkább beadják, mert adójuk költségek
hivatalból szerzendett adatok alapján fog
megállapíttatni.

Értesítjük egyszersmint Arad szab.
kir. város közönségét, hogy az adóköte-
les jövedelmi források eltitkolása, vala-
mint valótlan adatoknak a kincstár meg-
rövidítése iránti szándékból való bemon-
dása jövedéki kihágást képez, melynek
birsága az eltitkolt összeg 8-szorossáig
terjedhet.

Arad, 1892. december 12-én.

A városi tanács.

1026 | 892. gazd. sz.

14 1—3

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Gája
külvárosban fekvő és a rét, kovács és szerb ut-
czák által határolt 962 □-önyi üres házteleknek
örök ároni eladása iránt folyó évi január hó 30-án
d. e. 10 órakor arverést tart.

Kikiáltási-ár □-ölenként 60 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10 szá-
zaléka készpénzben vagy elfogadható értékpapi-
rokban.

Az arverésben részt lehet venni szóbeli és
írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli ár-
verés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak ak-
kor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kije-
lenti, hogy az arverési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az arverési feltételek a gazdasági tanácsnok
urnál az arverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892.
évi november hó 27-én tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

500 aranyat

adok annak, a ki

KOTHE FOGVIZ

egy üvegnek — ára 35 kr., el-
használása után fogfájásról pa-
naszkodik vagy szája bűzös marad.

Kothe-fogpor, kitűnő és gyorsan ható
fogtisztító szer. Egy doboz ára 30 kr. — Kitűnő
lágy és kemény fogkefék 30 és 50 kr-ért ajánl-
tatnak.

Kothe György János volt udvari szállító
Baden, Bécs mellett.

1. 1—12 **Kapható:**

RING LAJOS

„Angyalhoz“ címzett gyógyszerárán Aradon,
Asztalos Sandor-utca 1-ső szám.

21897/1892. szám.

1014. 1—3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter ur
94057/892 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezen-
nel közhírré tétetik, hogy a m. kir. kormány a
csász. és kir. közös külügyminiszter urtól nyert
értesülés szerint a német bir. kormány Ausztria-
Magyarország és Oroszországból jövő kivándorló-
knak Hamburgon át való szállítását tekintettel a
kelet felől még mindég fenyegető cholera veszélyre
eltitotta, minélfogva a hamburgi hajózási, utazási
és elszállásolási vállalatok utasítva vannak, hogy
osztrák, magyar és orosz fedélközi utasokat további
rendelkezésig ne szállítsanak illetve ily utasokat
ügynökeik által Hamburgba ne küldessenek.

Aradon, 1892. december hó 12-én.

A városi tanács.

16029. kh.

1022 3—3

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város polgármesteri hivata-
lának 2505. sz. a. kelt azon intézkedése alap-
ján, a mely szerint Aradváros területére a ka-
nyaró járványt megállapította, a járvány ki-
terjedésének megakadályozása végett a követ-
kező övrendszabályok foganatosítandók:

A betegek lehetőleg elkülönítendők, a be-
tegek látogatása meggátolandó, a lakhelyisé-
gek tisztán tartandók, szellőztetendők, a szoba
talaja naponta kétszer 2% tiszta karbololdat-
tali permetezése és a beteg által használt fe-
hérművek, ruhák elhurozólása megakadályo-
zandó.

Oly családból, melynél járványbeteg van,
az iskolát senki sem látogathatja. Az iskolá-
ból kimaradt beteg, avagy hozzá tartozó csak
orvosi bizonyítvány alapján léphet az iskolába.

Ez az övrendszabályok pontos betartása
annival is inkább ajánlatos, mivel az esetben,
ha az ellenőrző ker. orvosok és egészségügyi
biztosok jelentései nyomán mulasztásoknak

jönnek nyomára, úgy a tmán az ország-
1878. évi V. t.-cz. 316. §-ának 893-ik évre
szerint aki ragályos betegterjes-
vábki terjedésnek megakadályoz-
rendelt övrendszabályokat meg-
terjedhet foghazzal büntet. Kiz-
járás foganatba tétetni. oris Imán s. k.,
főjz.

Kelt Aradon, 1892. évi

a város kapitányi hivatala,

ségügyi hatóság.

Sarht. 754. sz., délután 2
óráig 7 óráig — 5.5.
főjz. anya treje: reggel
2. 12. szét: reggel
sapaasz utóbbi 24

M. kir. államvasutak,

Hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. nagyméltóságú f. évi október 1-
szám alatt kelt engedélye alapján
számlára küldött közl. és várható:
számla a következő szállítási
örvénybe, n. m.:

1. A fiumei Pelta és Braj
mint onnan jövő teherárak után

2. Fiumében a déli vasut.
vasutakra és viszont átmenő te-
herárak után 24 óra.

3. A fiumei ipartelepekről —

onnan jövő teherárak után 12 óra. Január 1.

Budapest, 1892. november

Az igazgató

mellet tartották
Az igazgató rendli köz-
lést a bel-
ügyminis-
ternek.

Hirdetmény.

A nagymélt. földmivelésügyi miniszter
urak 61801 | 892. sz. a. kelt engedélye alapján
tekintettel arra, hogy a keleti ország-
területén az utóbbi időben a cholera
vességgel lépett fel és fokozódóan terjed,
s a mostani forgalmi eszközökön át a
csen kizárva az, hogy az hazán a cholera
hurczoltassék, azért szigorú köte-
lő a marha, kecske és juh tulajdonosainak
ezen állati állományukban felmérni a
n. m. esetet a kapitányi hivatalnál be-
jelentésük, hogy az állományukban
keleti marhavész vagy csirajárvány
teljesen elszigetelni lehessen.

Aradon, 1892. december 1-én

A városi tanács.

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én

Aradon, 1892. december 1-én